

סנהדרין צט-א

עניין: ימות המשיח

רמב"ם פ"ב מהלכות מלכים

סליקו הלכות שופטים בס"ד א *אל יעלה על הלב שבימות המשיח יבטל דבר ממנהגו של עולם. או יהיה שם חידוש במעשה בראשית. אלא עולם כמנהגו נוהג. וזה שנאמר בישעיה וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירביץ משל וחידה. ענין הדבר שיהיו ישראל יושבין לבטח עם רשעי עכו"ם המושלים בזאת ונמר. שנאמר זאב ערבות ישדרם ונמר שוקד על עריהם. ויחזרו כולם לדת האמת. ולא יגזלו ולא ישחיתו. אלא יאכלו דבר המותר בנחת עם ישראל. שנאמר ואריה כבקר יאכל חבן. וכן כל כיוצא באלו הדברים בענין המשיח הם משלים. ובימות המלך המשיח יודע לכל לאי זה דבר היה משל. ומה ענין רמזו בהן: ב אמרו חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד. יראה מפשוטן של דברי הנביאים. שבתחילת

רמב"ם פ"ח מהלכות תשובה ה"ז

אמר עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחכה לו. כלומר התשובה שלא ראתה אותה עין נביא ולא ראה אותה אלא אלהים, עשה אותה האלהים לאדם שמחכה לו. אמרו חכמים כל הנביאים כולו לא ניבאו אלא [ול]ימות המשיח אבל העולם הבא עין לא

רמב"ם פ"ט מהלכות תשובה ה"ב

ימות המשיח הוא העולם הזה ועולם כמנהגו הולך אלא שהמלכות תחזור לישראל. וכבר אמרו חכמים הראשונים אין בין [ה]עולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד:

מהר"ל נצח ישראל פמ"ו

ויש לפרש כי זה ענין מצות עירוב תבשילין. שיום טוב הסמוך לשבת מניח עירוב תבשילין מבעוד יום קודם יום טוב, ואז אף ביום טוב יכול לתקן מאכלו לשבת, כי מה שצריך לתקן סעודות שבת קודם שבת רמז הוא שהשבת מענין עולם הבא. ומי שטרם בערב שבת יאכל בשבת ומי שלא טרח בערב שבת מה יאכל, ויום טוב הסמוך לשבת הם ימים טובים שיש לאדם כמו ימי המשיח וכל ימים טובים שיש לאדם, ואז לא יבשל בתחלה בהן לשבת שאין יום טוב מכין לשבת שיהיה מתקן בו בימות המשיח שהם ימים טובים או שאר ימים טובים שיש לאדם לא יכול לתקן מה שיאכל לעולם הבא, שזה אינו שאם מקיים מצות ומעשים בשביל שיש לו הרבה טובות והוא מקיים מצות אין זה כלום, לכך אין מבשלין מתחלה מיום טוב לשבת. וכמו שאמר ידך וגוי, ולפיכך האדם אם הוא צדיק מפני הטוב אין זה דבר, ולכך אין מתקנין מיום טוב לסעודת שבת. רק אם התחיל לבשל לפני יום טוב הוא מבשל אף ביום טוב, שזה מוכח שלא בשביל יום טוב הוא מבשל לשבת, עד שלא יהיה רשאי לבשל מתחלה לשבת, שהרי התחיל כבר לפני יום טוב.

כסף משנה פ"ח מתשובה

ז אמרו חכמים כל הנביאים וכו'. מימרה דרבי חייא בר אבא פרק כמה אשה יולאה (שבת ס"ג). ודע דמשמע הכא דהא דרבי חייא בר אבא פליגא אדשמואל דאמר אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד, ורבינו כתב כאן הא דרבי חייא בר אבא בפרק שאחר זה וגם בפרק י"ז מהלכות מלכים כתב לדשמואל וז"ל:

בזאת המושלים עכו"ם המושלים בזאת ונמר. שנאמר זאב ערבות ישדרם ונמר שוקד על עריהם. ויחזרו כולם לדת האמת. ולא יגזלו ולא ישחיתו. אלא יאכלו דבר המותר בנחת עם ישראל. שנאמר ואריה כבקר יאכל חבן. וכן כל כיוצא באלו הדברים בענין המשיח הם משלים. ובימות המלך המשיח יודע לכל לאי זה דבר היה משל. ומה ענין רמזו בהן: ב אמרו חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד. יראה מפשוטן של דברי הנביאים. שבתחילת

זוהר רע"מ

נשא קכה ע"א

ובזמנא דשלטא חילנא דחיי אחכפייא חילנא דטוב ורע ולא יהא נע"ה אלא מה דיהבין לון תלמידי חכמים ואחכפייא תחותיה וזאלו לא הוו בעלמא. והכי איסור והיתר טומאה וטהרה לא אהעבר מע"ה דמסגרייהו לית בין גלותא לימות המשיח (לגביה) אלא שעבוד מלכויות בלבד דאין לא טעמין מאילנא דחיי ולריך לון מתני' באיסור והיתר טומאה וטהרה אלא יתון מצויות קדם ת"ח כגוונא דתשובה קמי נהורא דערב רב אינן ע"ה אינן חשוכין. ולא אהקריאו ישראל.

אמרי נועם

להגר"א ברכות יג.

ואלו ואלו ד' אלקים חיים הם, כי ב' ימות המשיח הן, היינו ימות משיח בן יוסף וזה תליא בזכות כמו שאמרו (סנהדרין נח) זכו, אחישה, ואם זכו היה מתחיל מתחלת אלף החמישי כמו שאמרו (ע"ז ד' ט' א) ב' אלפים ימות המשיח, ואז אין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד גליות, אבל עשו לא יפול צידו, ואח"כ באלף הששי כשיצא הזמן "בעתה", יבא עשו עם גוג ומגוג על ה' ועל משיחו ויפלו כולם ביד משיח בן דוד. וכשיצא משיח בן דוד יתקיים מה שכתוב "בלע המות לגנח" וכל יעודי הנביאים, וזה נקרא "לעתיד לבוא". נוע"ע בזה בציאור

ביאורי הגר"א

ברכות לד.

ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנביאים ב' ופליגי ב'. אלו ואלו דברי אלהים חיים כי שני ימות המשיח הם ב'. ואר"ה ב"א

לשם ספר הדע"ה ח"ב

דרוש ד' ענף יב סי' ט'

והנה יתקיים הטעם והחומרי וכל העצמי כולו עד זמן תחית המשיח שהוא לא פחות מחלוצים שנה אחר קצון גליות וכח"ש במדרש הגעלם פ' תולדות קל"ט א' וע"ש ק"ח א' וע' עוד פ' שמות י' ע"א ועל אותו הזמן הנה אמרו אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד. ולא יתחיל העולם להחלף ממלכו וללאת מהוהמא והחומרים והעצמים ומהטעם לגמרי אלא חזון תחית המשיח והלאה וגם זה יהיה לאט לאט ובהדרגה כי גם התח"ה גופה לא יהיה לבולס כפעם אחת והוא מה שאמרו פסחים ס"ח א' עתידין לדיקים שיחיו את המשיח. וע' מדרש הגעלם פ' וירא ק"ד ס"ב. וקודם התח"ה יבטל הוהמא ויתעלל חומרי כל גוף והוא מה שאמרו שבת קכ"ב ב' עתידים לדיקים

נמצא שגם אחר שיחיו כל הדיקים שיהיו כבר ויקומו הם מחלוצים כוהר הרקיע יהיה נמצא עדיין כמה מאותו הדור אשר עדיין לא מיתו וסם ימותו אח"כ ויחיו אח"כ (כי על זה נאמר כי הגער בן מאה שנה ימות וכן מה שאמרו עתידים לדיקים שיחיו את המשיח. והבן) וזהו שאמרו כ"ב ע"ה ב' עתידים לדיקים שאמורים לגמרי קדוש ב' כי כל אותן שיחיו עדיין בחי' דהעוה"ז הם יאמרו קדוש לפני הדיקים שכבר קמו בתח"ה. והרי יהיה העולם משמש אז לבחי' מלאכים ולבני אדם יחד:

ביאור הגר"א לספרא

דצניעותא פ"א (טז ע"ג)

ירעו ולא ישחיתו (ישעיה י"א) [ח"ס] שיעור ימות המשיח י' כשיעור עשרת ביקוד רק אם יזכו יבא קודם וימלך משיח בן יוסף כמו שאלו קודם לדוד וזה היה מתחיל אם זכינו בתחילת אלף החמישי שהוא דרגא דהוד שגם מתחיל המלוכה כג"ל בשאול. ח"ס שני אלפים ימות המשיח (סנהדרין כ"ב א' ע"ז ז' א) ואז אין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות (סם כ"א). אבל משיח ב"ד שיבא אז בלע המות לגנח וזה נקרא לעתיד לבא ח"ס לקמן בס"ד פ"ג